

C29 – LEE4

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2008-2009

16 oktober 2008

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU EN NATUUR, LANDBOUW, VISSERIJ EN
PLATTELANDSBELEID EN RUIMTELIJKE ORDENING EN ONROEREND ERFGOED

INHOUD

Interpellatie van mevrouw Vera Dua tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de toekomst van het Fonds Tropisch Bos	1
Vraag om uitleg van de heer Rudi Daems tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de bezuinigingen en reorganisaties binnen het Agentschap Natuur en Bos (ANB)	6

Voorzitter: de heer Erik Matthijs

Interpellatie van mevrouw Vera Dua tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de toekomst van het Fonds Tropisch Bos

De voorzitter: Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, het is niet de eerste keer dat dit thema in de commissie voor Leefmilieu ter sprake komt. Nu hebben we toch wel een zeer belangrijke kapstok, namelijk de Week van het Bos, die juist geëindigd is.

Dit jaar werd een zeer goede keuze qua thema gemaakt. De link werd gelegd tussen bos en klimaat. In het zeer beroemde klimaatrapport van Nicholas Stern, die dit ooit voor Tony Blair maakte, werd al een hele tijd geleden gezegd dat de meest goedkope en efficiënte beleidsmaatregel om het klimaatprobleem aan te pakken, is ervoor zorgen dat er geen ontbossingen zijn. 17 percent van de CO₂-uitstoot wordt veroorzaakt door wereldwijde ontbossingen. Het vermijden van ontbossingen, waarvoor de term 'avoided deforestation' steeds meer in het klimaatjargon voorkomt, is een zeer adequaat en goedkoop middel om broeikasgassen te minimaliseren.

Mevrouw de minister, ik moet u niet overtuigen van het feit dat ontbossingen wereldwijd een zeer groot probleem vormen. Ik wil de cijfers van de Food and Agricultural Organization (FAO) nog eens aanhalen. Men zou er bijna ontmoedigd door worden, want er wordt al zoveel jaren actie gevoerd maar de toestand verslechtert jaar na jaar. Jaarlijks verdwijnt 10,4 miljoen hectare tropisch bos en alleen al in het Amazonegebied verdwijnt elk jaar 25.000 tot 30.000 vierkante kilometer bos. Men kan er heel veel over vertellen hoe dat komt, maar daar ga ik nu niet verder op in. We zijn er ons in elk geval van bewust dat er een groot probleem is.

Bosbehoud is ontzettend belangrijk. Ook internationaal wordt dat een van de grote prioriteiten, zowel in het kader van het Kyotoprotocol en het klimaat als binnen de Conventie Biodiversiteit, omdat met elk bos dat sneuvelt, ook soorten planten en dieren verdwijnen die leven in een ecosysteem dat gedurende jaren is opgebouwd. Binnen die internationale conventies worden alle landen opgeroepen om mee te werken aan een betere bescherming van de bossen.

Wij hadden in Vlaanderen een heel beperkt instrument – we moeten de impact daarvan niet overdrijven – om een bijdrage te leveren aan het tegengaan van ontbossingen in

tropische landen, met name het Vlaams Fonds Tropisch Bos. Oorspronkelijk was er een krediet van 1 miljoen euro voor subsidies en 173.000 euro voor werkmiddelen. De bedoeling van het fonds was vooral het steunen van kleinschalige projecten die als gevolg hebben dat het bos beschermd wordt, en het tegengaan van lokale ontbossingen, het steunen van projecten van duurzaam bosbeheer en eventueel het zorgen voor een ecocertificering. Men heeft altijd geopteerd om te kiezen voor een lokale verankering, zodat plaatselijke niet-gouvernementele organisaties (ngo's) ermee samenwerken en dat het ook een meerwaarde betekent voor de plaatselijke bevolking. Dit kan ook de vorm aannemen van ondersteuning van projecten die aan de plaatselijke bevolking een economisch alternatief geven om zo de ontbossing tegen te gaan. Er is immers niets dat meer geld opbrengt voor die plaatselijke bevolking dan ontbossing.

Mevrouw de minister, ondertussen zijn er al een paar bezoeken geweest aan die projecten. Ik heb onlangs nog iemand ontmoet die in uw opdracht of in opdracht van de administratie een bezoek aan het Amazonewoud heeft gebracht om te zien of het fonds zin heeft. Hij is zeer enthousiast teruggekomen. Men heeft daar een kastanjeproject ondersteund zodat de indianen die kastanjes economisch konden valoriseren waardoor ze minder geneigd waren om in de armen te lopen van de grote houtkappers en goudzoekers. Die twee vormen van bedreiging zijn heel nefast voor het tropisch regenwoud. Blijkbaar heeft het instituut dat is opgericht om dat bos te beschermen, heel veel succes. Het wordt nog gesteund door Frankrijk. Het zijn heel beperkte injecties van middelen die na een paar jaar ervoor gezorgd hebben dat vierkante kilometers regenwoud niet werden gekapt.

Hier en daar zal er wel een project zijn dat niet zo goed is – dat is altijd zo als er vele projecten zijn – maar ik meen uit de evaluatie te begrijpen dat globaal gezien de projecten zinvol waren. Dit fonds werd door de huidige regering afgebouwd, en dat gebeurde nog onder uw voorganger, mevrouw de minister. De subsidies werden herleid tot 400.000 euro en de werkmiddelen tot 60.000 euro. Ik heb ook problemen met de bijsturing van de doelstellingen. Het is altijd een instrument geweest om ontbossingen tegen te gaan terwijl nu de nadruk komt te liggen op bebossing en herbebossing. Ik hoef u er niet van te overtuigen dat een bos niet kappen op het vlak van de biodiversiteit nog altijd beter is dan een bos kappen en een ander bos planten. Ik ben zeer ongerust over de gevolgen van die ommezwaai. Nu gaat men veeleer in de richting van de witte olifanten uit de ontwikkelingssamenwerking, maar dan in de bosbouw. Men kan wel proberen om dat een beetje in de goede richting te sturen, maar voor men

het weet, zit men in eucalyptusaanplantingen en groot-schalige bebossingen, die eigenlijk op lange termijn absoluut niet goed zijn voor de plaatselijke bevolking, de biodiversiteit en het klimaatprobleem.

Mevrouw de minister, ik was al zeer ongerust over de toekomst van het Fonds Tropisch Bos, maar nu word ik natuurlijk nog meer ongerust, omdat blijkt dat men de kredieten nog maar eens gaat reduceren. Ik heb het gevoel dat men het fonds zodanig aan het mismeesteren is dat het op den duur niet meer kan werken. Als men de kredieten herleidt tot zulk klein bedrag, kan men niet verwachten dat het op een of andere manier goed werkt. Dan zal er een evaluatie komen en zal men zeggen dat het niet goed werkt.

Men is eigenlijk bezig met een langzame euthanasie toe te passen op het Fonds Tropisch Bos, wat ik ongelooflijk spijtig vind. Ik wil ter informatie nog zeggen dat het, als men het fonds van ons vergelijkt met wat gebeurt in Nederland en Duitsland, als bijdrage van die landen aan de internationale strijd tegen de ontbossing, om peanuts gaat. Als dit nu nog voor de bijl gaat, vind ik het echt beschamend voor het Vlaamse leefmilieubeleid.

Mevrouw de minister, het is een noodkreet. Ik denk dat we over de partijgrenzen heen toch moeten durven stellen dat dit een belangrijk instrument is. Het is een beperkt instrument, maar te belangrijk om zomaar af te bouwen.

Ik heb eerst een vraag over de doelstellingen. Zou men toch niet beter opteren voor projecten die juist de bedoeling hebben om de ontbossing tegen te gaan?

Maar vooral de financiering is belangrijk. Als ik zie dat het budget in de begroting 2009 wordt herleid tot 290.000 euro, is dat zeggen dat het fonds geen reden van bestaan heeft. Is er geen mogelijkheid om dat toch nog op te trekken tot een volwaardig fonds met meer middelen? Nu wordt de verkapte logica gehanteerd dat zeer weinig wordt gegeven, dat men het eens zal bekijken en dat daarna misschien wat meer wordt gegeven. Daardoor worden die mensen echt op droog zaad gezet, want zo kan men niet werken.

Mevrouw de minister, het is dus een noodkreet, om u te bewegen het belang van het instrument in te zien.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Mijnheer de voorzitter, ik zou me graag aansluiten bij het pleidooi van mevrouw Dua. Ik denk dat de verschillende overheden in ons land ook eens klare wijn moeten schenken. Is ontwikkelings-samenwerking nu al dan niet geregionaliseerd?

Ik dacht dat we sinds de staatshervorming van Lambertmont ontwikkelingssamenwerking geregionaliseerd

hadden, maar ik lees in de beleidsverklaring van premier Leterme dat de federale overheid goed op koers zit om de 0,7 percent van het bruto nationaal product die aan ontwikkelingshulp moet worden gegeven, tegen 2010 te halen. Volgend jaar zou men al opklimmen tot 0,6 percent. Dus blijkbaar blijft ook de federale overheid nog serieus investeren in ontwikkelings-samenwerking. Dat gaat om bedragen die veel hoger liggen dan wat wij aan ontwikkelingsamenwerking en hulp in het buitenland besteden.

Ik denk dat we hier eens een keuze moeten maken. Ofwel blijven we aan ontwikkelingshulp doen via de federale overheid, en dan is het uiteraard van belang dat de middelen die we daar uitgeven, ook worden ingezet voor het behoud van het bos. Ofwel zeggen we: wat we zelf doen, doen we beter. Maar dan moeten we het effectief ook beter doen. Dan is het toch beschamend om uit internationale maatstafvergelijkingen te moeten afleiden dat, in verhouding tot andere lidstaten, we zeer weinig investeren in het behoud van tropische bossen of oerbossen in ontwikkelingslanden. We moeten daar eens een keuze in maken, denk ik, of het nu een Vlaamse of federale bevoegdheid is.

Mevrouw de minister, ik denk ook dat we op andere terreinen voor het behoud van het tropisch bos kunnen zorgen of kunnen vermijden dat het tropisch bos verder wordt aangetast. Ik denk dan bijvoorbeeld aan ons landbouwbeleid en ons milieuvergunningenbeleid.

U weet dat de bestendige deputatie van de provincie Antwerpen bijvoorbeeld recent nog een palmoliecentrale in Antwerpen een vergunning heeft geweigerd, juist omwille van de impact die de aanvoer van die palmolie zou hebben op het behoud van het bosbestand, in dit geval in Zuidoost-Azië, Maleisië en Indonesië.

Het kan niet de bedoeling zijn dat we, in het kader van ons beleid op het vlak van groene stroom en groene energie, tegelijkertijd een ander milieuprobleem creëren of versterken, met name het verlies aan biodiversiteit in het zuiden.

Dus ook hier is een belangrijke verantwoordelijkheid weggelegd voor de Vlaamse overheid. Ik denk trouwens dat u gevat zult worden door het beroep dat tegen de beslissing van de bestendige deputatie is ingespannen. Ik denk toch dat er een belangrijke verantwoordelijkheid is weggelegd voor het Vlaamse beleid, om ervoor te zorgen dat we bijvoorbeeld op het vlak van hernieuwbare energie en biobrandstoffen niet nog meer schade gaan aanrichten in het zuiden, op de plaatsen waar de tropische regenwouden sterk onder druk staan door kappingen voor de aanleg van onder andere palmolieplantages.

Mevrouw de minister, ik had graag geweten wat uw beleid ter zake is. In welke mate bent u van plan om

uw milieuvergunningenbeleid – in algemene zin dan, u hoeft niet in te gaan op deze concrete case, want dat mag niet volgens het Reglement van dit Vlaams Parlement – daarop af te stemmen en uw beleid op het vlak van het bevorderen van groene energie daarop te aligneren?

De heer Erik Matthijs: Mijnheer Martens, u hebt een punt als u vraagt op welk niveau we nu zitten. Zitten we op internationaal niveau, op Vlaams niveau of op federaal niveau? Dan gaat het over leefmilieu versus ontwikkelingssamenwerking.

Het fonds steunde, zoals mevrouw Dua heeft gezegd, vooral kleinschalige projecten. Ik stel me ook de vraag over het juiste beleidsniveau.

De ngo-wereld kaart al jaren de versnippering van middelen aan. Ik stel vast dat bijvoorbeeld de Wereldbank een fonds beheert, Forest Carbon Partnership Facility, dat projecten groepeerd, bundelt en financiert over avoided deforestation. Dat fonds wordt gesponsord door grote landen. Een bundeling van middelen geeft meer resultaat dan versnipperde projecten.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Martens, het lijkt me nuttig om bij gelegenheid eens van gedachten te wisselen over de door u aangehaalde problematiek.

Mevrouw Dua, het probleem dat u hebt aangekaart, betreft de toekomst van het Vlaams Fonds Tropisch Bos. U kent nog beter dan ik de voorgeschiedenis van dat fonds, maar ik zal dat toch even overlopen.

Mevrouw Dua, u hebt zelf het programma nog boven de doopvont gehouden, toen nog onder de titel Vlaams Impulsprogramma Tropisch Bos. Op 22 november 2002 heeft de Vlaamse Regering beslist dit fonds op te zetten, en dit voor een periode van vijf jaar. Verder werd er beslist dat er zowel een midterm- als een ex-postevaluatie zou gebeuren. Deze evaluaties werden ingebouwd op aangeven van de Inspectie van Financiën. Op basis van de ex-postevaluatie zou beslist worden of het hele project kon worden voortgezet als recurrent beleid.

Het opstarten van het programma is niet meteen vlekkeloos verlopen. Pas in december 2003 kon er een overeenkomst worden gesloten voor het “beheer en de noodzakelijke bekendmaking en promotie van het Vlaams Fonds Tropisch Bos”, het zogenaamde Groenhartcontract. De overeenkomst voor deze opdracht werd gegund volgens de wetgeving op de overheidsopdrachten als een dienstenopdracht na een onderhandelingsprocedure met voorafgaande bekendmaking.

De opdracht is gestart op 15 februari 2004. Om gevolg te geven aan de beslissing van de Vlaamse Regering van

november 2002 werd die overeenkomst gegund voor de duur van vijf jaar maar werd de opdracht in twee luiken geknipt. Er moest immers een mogelijkheid worden gecreëerd om de midtermevaluatie in te passen. De eerste overeenkomst liep voor drie jaar. De midtermevaluatie is er pas gekomen na een nieuwe beslissing van de Vlaamse Regering op 11 mei 2007.

– *De heer Patrick Lachaert treedt als voorzitter op.*

Kort nadien is het tweede deel van de overeenkomst geactiveerd. Die loopt tot eind mei 2009. In 2009 moet dus de ex-postevaluatie opgemaakt worden en zal worden beslist over de toekomst van het hele project. Mijn administratie treft nu voorbereidingen met het oog op die evaluatie.

Ik kan nu nog geen uitspraak doen over de toekomst van het Vlaams Fonds Tropisch Bos. Ik zal echter niet wachten met die ex-postevaluatie tot de termijn voorbij is. Het lijkt me nuttig om die evaluatie heel binnenkort op te starten en de eerste maanden van volgend jaar te kunnen landen.

Mevrouw Dua, wat de inhoudelijke klemtonen betreft, verwijs ik naar de regeringsnota uit november 2002. Daarin staat dat het Vlaams Fonds Tropisch Bos drie grote opdrachten heeft gekregen. De eerste is de duurzame houtwinning in en certificering van tropische bossen. De tweede is het beheer van bosreservaten, veeleer gericht op primaire bossen met hoge waarde voor de biodiversiteit of voor lokale bevolkingsgroepen. De derde opdracht is de herbebossing en het herstel van gedegradeerde gebieden. Voor dit derde werkveld stond toen al in de regeringsnota letterlijk vermeld: “Deze projecten kunnen ingeschakeld worden in de zogenaamde flexibele mechanismen van het Kyoto-protocol in uitvoering van het VN-Klimaatverdrag. Op die manier kunnen investeringen teruggewonnen worden onder de vorm van kredieten op de uitstoot van broeikasgassen in Vlaanderen.”

Het klopt dus dat in de ondersteunde projecten tot en met 2006 het klimaataspect geen feitelijke rol speelde bij de selectie van de projecten. Maar de gedachte om bebossingsprojecten te koppelen aan de flexibele mechanismen van het Kyoto-protocol waren al bij aanvang in het concept voor het Vlaams Fonds Tropisch Bos duidelijk aanwezig.

Met de midtermevaluatie van 11 mei 2007 heeft de Vlaamse Regering beslist de prioriteiten voor het Vlaams Fonds Tropisch Bos te heroriënteren. De evaluatie beperkte zich tot de prestaties van het fonds na zijn opstart en richtte zich niet op het onderzoeken van nieuwe of alternatieve prioritaire uitdagingen of een andere conceptuele uitbouw van het hele project.

Dit zijn elementen die veeleer passen bij de ex-postevaluatie.

De Vlaamse Regering heeft toen vastgesteld dat de efficiëntie van het beheer van het fonds kon worden verhoogd door middel van een duidelijker prioriteitsstelling en duidelijke focus. De drie genoemde prioritaire werkvelden waren een goede keuze, maar bestrijken een te breed werkveld in relatie tot de beperkte middelen van het fonds. Deze focus is toen gevonden door sterker in te zetten op de koppeling tussen de wereldwijde bossenproblematiek en de strijd tegen klimaatverandering. Deze benadering past in de oorspronkelijke prioriteitenbepaling van het fonds. Bovendien worden op dit moment binnen het klimaatverdrag gesprekken gevoerd om mechanismen over het vermijden van ontbossingen in de tropen op te nemen in het post-Kyotoregime, dat start na 2012. Een proactieve aanpak om ervaring op te doen over die problematiek kan dus helpen in de verdere standpuntbepaling en het verwerven van inzichten rond dit thema.

De midtermevaluatie resulteerde in twee nieuwe componenten voor het Vlaams Fonds Tropisch Bos. De eerste component was het voortzetten van de begeleiding van de lopende projecten die al door het fonds werden ondersteund. Dit illustreert dat er geen radicale breuk werd nagestreefd. De tweede component was het ontwikkelen en uitvoeren van bebossings- en herbebossingsprojecten in de context van het Clean Development Mechanism (CDM) van het Kyotoprotocol en initiatieven inzake avoided deforestation.

Mevrouw Dua, we zitten dus niet zo ver af van wat u bestempelde als de topprioriteit voor het fonds. Er is aan de principes niets gewijzigd. Tot op vandaag richt het fonds zich op kleinschalige, ngo-gestuurde projecten met een sterke lokale verankering.

Wat de bebossings- en herbebossingsprojecten betreft, zoeken we naar kleinschalige projecten die nog in een vroege fase dermate kunnen worden ontworpen dat zij met grote kans op succes acceptabel zijn voor accreditatie bij de bestuurraad van het Clean Development Mechanism. Hiervoor worden methodes gebruikt die zijn ontwikkeld op basis van expertise verzameld tijdens internationaal opgezette projecten waar ook universiteiten aan meewerken. Deze methodes geven richting aan het opzet van een te accrediteren bebossings- of herbebossingsproject en verwerken verschillende criteria. Het gaat om sociaaleconomische criteria, duidelijke verificatieprocedures voor de hoeveelheid vastgelegde koolstof, duurzaamheidscriteria, biodiversiteitseisen en rechten van inheemse bevolkingsgroepen.

We trachten deze projecten ook te richten op de zogenaamde CCB-standaarden. CCB staat voor 'climate, community and biodiversity'. Die standaarden zijn ontwikkeld door de 'Climate, Community and Biodiversity

Alliance' of CCBA. Dat is een partnerschap tussen bedrijfswereld, ngo's en onderzoeksinstituten die geïntegreerde oplossingen voor problemen over landgebruik willen promoten.

Het Vlaams Fonds Tropisch Bos wil investeren in de capaciteitsopbouw van lokale ngo's in dezelfde focuslanden in Latijns-Amerika. Ik heb het dan over Bolivia, Ecuador, Peru, Chili en Suriname. Brazilië werd eerder geschraapt als focusland wegens te omvangrijk. De bedoeling is kennis en ervaring op te doen om gebruik te kunnen maken van de voorziene flexibele mechanismen.

Het fonds wordt niet ingezet voor de eigenlijke uitvoering van de projecten, en we verwerven met deze middelen ook niet rechtstreeks koolstofkredieten. We proberen om degelijke bebossings- of herbebossingsprojecten mee vorm te geven die zouden kunnen profiteren van eventuele financiële fondsen die na accreditatie en verwerving van de koolstofrechten beschikbaar zouden worden, bijvoorbeeld vanuit de bedrijfswereld.

Uit de contacten blijkt dat er een groeiende interesse is bij het bedrijfsleven om in dergelijke veilige projecten te investeren in ruil voor de koolstofkredieten. Op die manier wordt dus een beetje geëxperimenteerd met het concept van 'payments for ecosystem services' als een alternatieve manier om in dit geval bebossing en duurzaam bosbeheer te helpen financieren.

De projecten die geselecteerd worden onder het luik 'avoided deforestation' – of 'vermeden ontbossing' – sluiten nauwer aan bij de aanvankelijke prioriteiten van het fonds. Maar ook hier zoeken we projecten die daadwerkelijk een ontbossingsdruk kunnen tegengaan. We streven ernaar dit te plaatsen in de context van de actuele besprekingen in uitvoering van de zogenaamde Bali Roadmap zoals op de laatste conferentie van de partijen is afgesproken door de partijen die het klimaatverdrag hebben gesloten.

Wat het vermijden van ontbossing betreft – een belangrijke en nobele doelstelling – zijn er nog geen duidelijke technieken en methodes beschikbaar. Met het investeren in dergelijke projecten willen we hieraan een bijdrage leveren.

De toekomstige financiering van het Vlaams Fonds Tropisch Bos zal deel uitmaken van de aangekondigde ex-postevaluatie, die heel binnenkort van start kan gaan. Ten laatste in mei 2009 moet daarover een beslissing vallen om de nieuwe programmaperiode naadloos te laten aansluiten op het nog lopende project. Mevrouw Dua, dit is echter een beslissing die de regering moet nemen. Ik kan enkel voorstellen doen.

De middelen uit de initiële begroting worden vastgelegd tot afloop van het contract. Wanneer de regering

tijdig een beslissing neemt over een voortzetting, dan kunnen daarvoor probleemloos middelen worden uitgetrokken. Bij de midterm review werden de werkingsmiddelen al vastgelegd tot het einde van het contract.

Wat de werkingskosten betreft, heeft de Vlaamse Regering voor het fonds in de ontwerpbegroting voor 2009 voorlopig voorzien in hetzelfde bedrag als voor dit jaar, namelijk 60.000 euro vastleggingkredieten. Wat de ondersteuning van de projecten betreft, wordt er 280.000 euro voorgesteld, wetende dat er op dit moment slechts tot mei 2009 is voorzien in ondersteuning en begeleiding via het Groenhart-contract. Dan moet een principiële beslissing worden genomen over de toekomst.

Bij de voortzetting van het project zal er na de ex-postevaluatie ook een fundamentele beslissing genomen moeten worden over de in te zetten begrotingsmiddelen. De gegevens over het besteden van de middelen van het Vlaams Fonds Tropisch Bos zijn beschikbaar als een natuurindicator op de website van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, www.natuurindicatoren.be.

Wat de eindevaluatie voor het bos betreft, zijn er twee luiken. Het eerste luik is de evaluatie van de aflopende constructie op zich. Het tweede is de fundamentele vraag over de rol die het Vlaamse Gewest op zich kan of moet nemen inzake die wereldwijde biodiversiteitsproblematiek. Ik heb een van die congressen bijgewoond en diverse gesprekken gevoerd om na te gaan hoe we daar in de toekomst mee zullen omgaan. Dat is belangrijk met het oog op het Belgisch-Europees voorzitterschap in 2010. In die periode zal een belangrijke vergadering plaatsvinden over de Conventie Biodiversiteit.

De voorzitter: Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua: Mevrouw de minister, met de problematiek van de ontbossingen hangt veel samen. Men kan inderdaad over de biobrandstoffen spreken of over de veevoerders. Dat is een debat op zich. Hoe dan ook, dit fonds had een zeer beperkte opdracht en heeft die ook vervuld. Ik denk dat het belangrijk blijft dat Vlaanderen zich focust op het proberen de ontbossingen te gaan via kleinschalige projecten.

Mevrouw de minister, ik ben verbaasd dat u zegt dat er moet worden gediscussieerd over welke rol Vlaanderen kan spelen op het vlak van de biodiversiteit. Leefmilieu, biodiversiteit en natuurbehoud zijn uw bevoegdheden. Het zou maar erg zijn dat u zich volledig buiten de discussie stelt over het behoud van biodiversiteit op wereldvlak. Dat is zo op het lijf geschreven van de minister van Leefmilieu, dat het me verbaast dat u eraan zou twijfelen dat u daarin een rol zou kunnen spelen.

U hebt verwezen naar de oorsprong van het fonds. Het siert de vorige regering dat in 2002, op een moment dat er nog niemand sprak over het klimaatprobleem, de link

werd gelegd tussen bos en klimaat. De nadruk heeft altijd gelegen op het vermijden van ontbossing. In die periode waren rapporten zoals dat van de heer Stern nog niet bekend. Nu zijn er meer argumenten om te zeggen dat het zwaartepunt zeker moet liggen op het vermijden van de ontbossing en iets minder op bebossing, omdat daar ook nadelen aan verbonden zijn. U hebt gelijk: het was strategisch bedoeld om dat er ook in te zetten. Men hoopte op termijn om eventueel iets te kunnen doen via flexibele mechanismen en zo de hele Vlaamse Regering over de brug te krijgen. Dit is een strategische keuze. Aan de andere kant moet men ook de inhoudelijke keuze richten op het hoofddaccent, namelijk het vermijden van ontbossing.

Ik kom tot de financiën. In een begroting staat in welke ruimte wordt voorzien voor een bepaald iets, los van een evaluatie. Als er een slechte evaluatie is, moet er worden bijgestuurd. Ik vind het een zeer ontmoedigende vaststelling dat in de begroting niet in een budget voor een jaar werking is voorzien, terwijl de middelen de voorbije jaren al ontoereikend waren. Eigenlijk geeft u het signaal: we stoppen en eventueel kunnen we het via herschikkingen laten voortbestaan, we zullen daar eens goed over nadenken. U weet even goed als ik dat u dat krediet in uw begroting had kunnen behouden en eventueel bijstellingen had kunnen doen na een evaluatie. Ik ga proberen wat u zegt, optimistisch in te schatten en concluderen dat u voor een deel de belofte hebt gegeven om aan het fonds meer middelen te geven bij een begrotingsherschikking. Het is spijtig dat het niet initieel in de begroting staat, maar laat ons zeggen dat dit een eventuele conclusie kan zijn van het debat: dat het fonds meer middelen zal krijgen in de loop van 2009.

Ik blijf het betreuren dat er een signaal wordt gegeven dat u bezig bent met het uitkleden van dit fonds. Als men telkens opnieuw moet knokken voor het voortbestaan, als men de hele tijd energie moet steken in het behouden van de middelen, dan steekt men minder energie in inhoudelijk werk. Ik blijf het betreuren dat er een forse snoeibeurt is gehouden in de begroting. Ik hoop dat dit zal worden hersteld en liefst ook verhoogd.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Dua, in verband met de rol van Vlaanderen denk ik dat het nuttig is om uit te klaren hoe we het beleid ontwikkelingshulp en leefmilieu op Vlaams en federaal vlak positioneren. Ik heb ondertussen al enkele conferenties bijgewoond. We moeten dat in Europees verband bekijken. We moeten vooral de krachten bundelen en onze eigen rol daarin moet klaar en duidelijk zijn.

Het oorspronkelijke contract loopt over vijf jaar. De evaluatie is erop gericht om zo'n probleem in de toekomst te vermijden. We moeten bekijken op welke

manier die middelen recurrent kunnen worden ingeschakeld of niet. Ik kan op dit ogenblik niet in extra middelen voorzien vooraleer die beslissing is genomen. De evaluatie zal worden gemaakt. Ik engageer me ertoe dat het dossier zodanig is dat we erover kunnen beslissen op een termijn die de werking van het fonds niet in het gedrang brengt. Dat is een heel duidelijk signaal. Ik ga niet vooruitlopen op de beslissing hoe die werking zal worden geëvalueerd. Er zullen een aantal gesprekken over worden gevoerd. Het contract is voorzien voor vijf jaar, en daarna loopt het af. Dan moet worden beslist of het op recurrente wijze kan voortgaan. Daarover zal de komende maanden worden beslist.

Mevrouw Vera Dua: Ik wil even terugkomen op de rol van Vlaanderen en vanuit welk perspectief men een dergelijk fonds kan laten werken. Het is mijn persoonlijke mening dat dat fonds geen ontwikkelingshulp is. Het past in de Conventie Biodiversiteit en in het klimaatprobleem. Als een minister van Ontwikkelingssamenwerking daar bijkomend geld in wil steken, voor mij geen probleem, dan heb je meer middelen. De filosofie is echter, zoals het ook in alle andere landen gebeurt, dat het vanuit de Conventie Biodiversiteit moet worden bekeken en daarnaast vanuit het klimaatprobleem. Ik zou niet graag hebben dat we verzeild geraken in dit soort discussies, want uiteindelijk zullen we het daar niet mee halen. Het zijn geen projecten van ontwikkelingsamenwerking, dat is niet de finaliteit. Zo zal het altijd stiefmoederlijk worden behandeld.

Minister Hilde Crevits: Ik wil het volgende aankarten. Ik ben als Vlaams minister in Bonn met moeite binnengeraakt op de VN-conferentie over Biodiversiteit. Men kende daar maar één minister. We moeten wel eens duidelijk uitklaren hoe het zit. Ik kan u deels volgen in uw inhoudelijke redenering, maar het is wel van belang dat het duidelijk wordt gemaakt en dat het geen ping-pong meer is. Als we daar duidelijkheid in creëren zal dat ook de werking van het fonds ten goede komen.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Ik vind het ook gevaarlijk om dit te sterk te linken aan het klimaatprobleem. Uiteraard is het behoud van het bosareaal een prioritaire doelstelling voor het behouden van een goed klimaatsysteem. Langs de andere kant, als je die link te sterk legt, dan wordt het onmiddellijk in de hoek geschoven van de schone ontwikkelingsmechanismen en gaan alle inspanningen die gebeuren voor herbebossing enzovoort, leiden tot het geven van emissiekredieten die ervoor zorgen dat er hier minder moet worden gedaan voor het reduceren van de uitstoot van broeikasgassen. Die link te sterk leggen heeft dus een gevaarlijke consequentie.

Vele inheemse volkeren hangen af van het behoud van de biodiversiteit. Ik vind het niet verkeerd om dat ook als een

vorm van ontwikkelingssamenwerking te zien. Nog niet zo lang geleden was er in het Egmontpaleis een conferentie waarin werd nagegaan hoe de middelen voor ontwikkelingssamenwerking veel beter kunnen worden ingezet voor het behoud van het tropisch bos. Het behoud van de oerbossen in Congo bijvoorbeeld moet een prioritaire doelstelling zijn van ons ontwikkelingsbeleid. Congo is een van de prioritaire donorlanden van ons ontwikkelingsbeleid. Ons land kan in belangrijke mate bijdragen tot het behoud van het enorm waardevol oerbos in Congo en die kans mogen we zeker niet laten liggen vanuit het idee dat het paternalistisch of wat dan ook zou zijn. Ontwikkelingssamenwerking gaat daar hand in hand met behoud van biodiversiteit.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Rudi Daems tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de bezuinigingen en reorganisaties binnen het Agentschap Natuur en Bos (ANB)

De voorzitter: De heer Daems heeft het woord.

De heer Rudi Daems: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, we blijven in de bossen, deze keer niet in de tropische maar in de Vlaamse bossen en natuur. Ook dit is niet echt opbeurend nieuws. Sinds de herstructurering binnen het ANB is de handhavingscapaciteit van natuurwachters op het terrein fors verminderd. Er zijn gemiddeld een zestal natuurwachters met handhavingsbevoegdheid per provincie. Blijkbaar is dat op het terrein steeds meer voelbaar, zeker gedurende de weekends en tijdens de vakantie wanneer de capaciteit nogmaals wordt verkleind.

Er bereiken ons bovendien verontrustende berichten over interne maatregelen, herschikkingen en zelfs bezuinigingen, vandaag of in de toekomst, waardoor de betrokken natuur- en boswachters het werken wordt bemoeilijkt. Dat geldt trouwens niet alleen voor de handhavingswachters, maar ook voor de mensen die in beheer en beleid actief zijn.

Wat is er bijvoorbeeld aan de hand? Tijdens het budgetoverleg in de buitendienst van ANB in Antwerpen is nog niet zo lang geleden beslist dat de wachters in het weekend niet meer met de dienstwagen zouden mogen rijden omdat het geld op zou zijn. Ik baseer me enkel op de informatie uit Antwerpen, ik weet niet of dat ook zo is in andere buitendiensten. Het zou straf zijn dat wij als groenen niet voor de promotie van de fiets zouden zijn, ook voor ambtenaren en wachters, dat is nogal evident. Maar in het geval van

een natuurwachter die tijdens het weekend tientallen en soms honderden vierkante kilometers moet bestrijken, ontnem je hun zo een belangrijk wapen in de strijd tegen overtredingen in bos en natuur, met name het wapen van de mobiliteit. Ook zou een aantal dienstwagens niet meer in gebruik zijn omdat er geen budget meer is in 2008 om herstellingen uit te voeren, banden te verwisselen en dergelijke meer. Ik heb begrepen dat een aantal maatregelen ondertussen zouden zijn opgeschort. Ik hoop dat u me dat straks zult bevestigen.

Ik wil even terugkeren naar een meer fundamenteel punt in het debat, namelijk de nood aan handhaving op het terrein en het aanvoelen dat er een structureel tekort is. Ik zal dat illustreren met twee concrete voorbeelden uit mijn regio. Het is misschien vrij casuïstisch, maar ik denk dat het tekenend is. Een voorbeeld heb ik zelf meegemaakt, niet dat ik zelf de wandelaar was. Een wandelaar, een fervent natuurliefhebber, was op een zondagnamiddag aan het wandelen en ziet een nog levende buizerd zitten in een klem met een kip als lokaas. Hij belt onmiddellijk naar het ANB. De man aan de telefoon antwoordt dat hij uiteraard bereid is om te komen maar dat het wel een tijdje kon duren omdat hij met de fiets moest komen. Ik werd onmiddellijk gebeld nadat hij het laconieke antwoord van de ambtenaar had gekregen. Ik wil in alle eerlijkheid zeggen dat de man uiteindelijk niet met de fiets is gekomen, want hij heeft toch een wagen kunnen bemachtigen. Ik vind dit echter wel tekenend.

Ik geef een ander voorbeeld, dat ik niet zelf heb meegemaakt. Het gebeurde in een heel mooie regio vlak bij mij thuis, namelijk de Merodebossen. Daar zijn een tiental everzwijnen gespot, waarschijnlijk uitgezet. Gelukkig zijn er ondertussen vier van gevat. Ze hebben behoorlijk wat schade aangericht. Ook toen was het antwoord van een aantal natuurwachters dat ze helaas handen tekort hadden om korter op de bal te spelen om die everzwijnen te traceren.

Mevrouw de minister, dit is niet alleen een verhaal van te weinig geld of van veldwerkers die hun taak niet goed zouden uitvoeren, dit is veel fundamenteeler. Men komt handen te kort om een goede handhaving op het terrein te verzekeren. Dit is een structureel probleem. Er gaan regelmatig stemmen op dat de opdeling binnen het agentschap tussen de beleidsmensen, de beheerwachters en de natuurwachters, niet de juiste keuze is geweest. Bovendien is door mevrouw Evenepoel, ik meen zowat de belangrijkste ambtenaar binnen het agentschap, tijdens een belangrijke ontmoeting voor de zomer in Limburg, vrij laconiek gesteld dat af en toe maar eens de andere kant moet worden opgekeken, zeker als het om niet al te straffe overtredingen gaat. Dat signaal is bij een deel van de natuurwachters natuurlijk in het verkeerde keelgat geschoten. Eerlijk gezegd, mevrouw de minister, dit ondermijnt ook de geloofwaardigheid van uw beleid.

Ik heb met heel veel belangstelling uw interview gelezen in het blad van Vogelbescherming Vlaanderen. Ik was aangenaam verrast dat u zegt dat voor u handhaving heel belangrijk en een prioriteit is. We zouden ook door de groeipijnen zijn wat betreft de reorganisatie binnen het agentschap en nu op het terrein met slagkracht kunnen werken. Mevrouw de minister, jammer genoeg – op basis van een aantal casuïstieke voorbeelden – merk ik op het terrein dat dit niet het geval is.

Klopt het dat er richtlijnen zijn geweest of nog steeds zijn, ofwel vanuit het hoofdbestuur, ofwel vanuit bepaalde agentschappen in de buitendiensten, die stellen dat het gebruik van de wagen gedurende weekendopdrachten niet meer kon en dus de verplichting oplegden om de fiets te gebruiken? Er zou ook geen geld geweest zijn om wagens met panne nog te herstellen. Klopt het dat ANB voor 2008, en misschien ook voor 2009, qua werkingsbudget en budget voor beheerswerken, in een mogelijk financieel precaire situatie zit? Gaat u dat in 2009, in het kader van de begroting of de begrotingscontrole, rechtekken?

Met uw voorganger, minister Peeters, hebben we enkele jaren geleden een goed debat gehad, naar aanleiding van een aantal stropersacties gedurende de weekends, waarbij waardevolle roofvogels zijn gedood. Toen werd door de minister beslist om eigenlijk een soort permanentie in het leven te roepen, die 24 uur op 24 beschikbaar zou zijn, om bij manifeste overtredingen op het terrein te gaan, bijvoorbeeld bij stroperij of wildcrossen, wat meestal in het weekend of 's nachts gebeurt. Waar staan we vandaag? Is die 24 urenpermanentie er nog steeds? Kunt u dat engagement hard maken met de beperkte capaciteit aan wachters die er is?

U hebt een tijd geleden gezegd dat de reorganisatie van het agentschap beslist is, maar dat er wel geëvalueerd zal worden. Ik heb het dan vooral over de opdeling tussen beleid, beheer en handhaving. Hoeveel staat het daarmee? Is er een evaluatie gemaakt? Is die opgestart? Zijn er al conclusies? Graag wat meer uitleg daarover.

Ik ben bezorgd om de handhaving op het terrein. Dat is niet alleen zo voor bos en natuur, maar ook voor milieudelicten van bedrijven, maar dat is een ander debat. Wat gaat u ondernemen om de handhaving opnieuw vleugels te geven binnen het agentschap en de dienst doelmatiger te ondersteunen, zodat het veldwerk korter op de bal kan spelen?

Ik heb nog een vraag over de cel Beleid, de mensen die met beleid inzake natuur en bos bezig zijn. Ik vang ook daar signalen op dat er een afbouw aan de gang is. Ik wil dat illustreren aan de hand van een concreet voorbeeld, met name de cel Bosuitbreiding, die vijf of zes jaar geleden door toenmalig minister Dua in het leven werd geroepen om effectief op het terrein aan

bosuitbreidingen te doen. Die cel bestond uit zes personen: een aanstuurder/beleidsverantwoordelijke en in elke buitendienst een persoon die per provincie de bosuitbreidingsprojecten op poten ging zetten, ging onderhandelen met eigenaars en landbouwers enzovoort.

Ik stel vast dat, als mijn informatie klopt, die cel eigenlijk nagenoeg gehalveerd is. De verantwoordelijke van die cel heeft andere taken gekregen en een van de verantwoordelijken van de buitendienst is ook verschoven naar andere verantwoordelijkheden. Dat betekent dat de cel onthoofd is, en de andere verantwoordelijken kunnen, door andere bijkomende taken, niet met volle capaciteit aan de bosuitbreiding werken.

Gelet op de uitspraken die u ook de voorbije weken hebt gedaan, vind ik dat, als het zo is, een zeer schrijnende situatie. Graag, mevrouw de minister, ook hierover wat meer uitleg.

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Mijnheer de voorzitter, uiteraard is handhaving het sluitstuk van het beleid. Het heeft weinig zin om regels en normen vast te leggen, als die op het terrein niet worden nageleefd.

Mevrouw de minister, ik zou, aansluitend op de vragen van de heer Daems, ook eens willen weten hoever het nu staat met de uitbreiding van het Milieuhandhavingsdecreet naar het milieubeheerrecht.

U herinnert zich nog dat u, bij de bespreking in het parlement – en dat staat ook zo in de memorie van toelichting bij het decreet – hebt toegezegd dat nog voor het einde van dit jaar het toepassingsgebied van het Milieuhandhavingsdecreet zou worden uitgebreid naar het milieubeheerrecht, zodat ook het Natuur- en Bosdecreet onder dat regime kunnen worden gehandhaafd. Het arsenaal van de administratieve handhaving zou dan ingezet kunnen worden voor de beteugeling van inbreuken op de natuurwetgeving.

Ik denk dat dat belangrijk kan zijn om de inertie die er nu is bij de federale justitie te ondervangen en via een administratieve handhaving ervoor te zorgen dat er een lik-op-stukbeleid komt, dat snel kan worden opgetreden zonder dat de vastgestelde overtredingen moeten leiden tot al te veel seponeringen door de federale justitie.

Hoever staat het daarmee? Welke consequenties gaat dat hebben, ook voor de personeelsbezetting? Als we administratiefrechtelijk gaan handhaven, vraagt dat ook extra personeel, bijvoorbeeld voor de behandeling van de beroepschriften tegen de administratieve boetes, die ingediend kunnen worden bij het Milieuhandhavingscollege.

In welke mate worden voorbereidingen getroffen voor de aanpassing van het personeelsbestand ten gevolge het

uitbreiden van de administratieve handhaving van het milieubeheerrecht?

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

De heer Leo Pieters: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, begin dit jaar heb ik hierover al vragen gesteld. Mevrouw de minister, toen genoot u nog het voordeel van de twijfel, omdat de reorganisatie pas van start was gegaan.

Er was nochtans veel twijfel, ook binnen de dienst. Men zag het niet goed zitten. Het verwondert me eigenlijk dat dit onderwerp niet nog sneller aan de orde is gesteld. Ik was van plan om er in het najaar op terug te komen en vind het goed dat de heer Daems nu al met een aantal feiten naar buiten komt.

Een evaluatie dringt zich toch op. Ik denk dat het niet verkeerd zou zijn dat we in deze commissie de administrateur-generaal eens vragen om toe te lichten hoe het allemaal verlopen is. Na de samenvoeging van de twee agentschappen moet het, ondertussen na vier jaar, toch eens gedaan zijn met de onduidelijkheid en problemen bij de organisatie van de dienst. In januari werd al gezegd dat de motivatie van het personeel op het laagste peil stond. Ik denk dat dat absoluut niet is verbeterd. Toen was al sprake van een spreekverbod. Er was zelfs een schrijven van hogerhand, met een spreekverbod voor het personeel om zaken naar buiten te brengen.

Hoe staat het daar nu mee? Hoe werkt de dienst nu? Zijn alle functies ingevuld?

In de reorganisatie is de handhaving minimaal gehouden. De beheers- en de beleidsfunctie zijn alleen maar verzwakt. De diensten hebben, door de nieuwe decreetgeving, meer werk om alles administratief op te volgen. Maar hoe gaan de wachters kunnen optreden?

We zijn in het najaar en iedereen wil wel een stukje wild. Er is vraag op de markt, maar hoe zal men de stroopers tegengaan? Hoe zal men met het beperkte aantal mensen een correcte handhaving kunnen waarborgen?

Ik denk dat een gedegen evaluatie zich opdringt. Ik dring er nogmaals op aan om in deze commissie een toelichting te krijgen van de administrateur-generaal.

De voorzitter: We zullen die toelichting organiseren.

Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik heb enkele maanden geleden inderdaad gezegd dat er een evaluatie komt. Die komt er ook. In principe is het zo dat de evaluatie is voorzien in het voorjaar. Ik heb gezegd dat we die gaan vervroegen, dus de evaluatie komt er in het najaar. Als

dat gevraagd wordt door de commissie, lijkt het me inderdaad opportuun dat, zodra het evaluatieverslag klaar is, het ook hier wordt behandeld en een goede, degelijke toelichting over de opvolging kan worden gegeven. Ik zal vandaag al proberen om zo veel mogelijk duidelijkheid te scheppen, maar het lijkt me inderdaad geen onverstandige beslissing om naar aanleiding van het rapport een bespreking te organiseren in de commissie.

Mijnheer Daems, wat de fietstoestand betreft, is het niet zo dat binnen het ANB plots richtlijnen uitgevaardigd zouden zijn dat de wagens niet meer gebruikt mogen worden tijdens het weekend. Laat me daar zeer duidelijk over zijn.

Het wagenpark van het ANB telt vandaag 438 dienstvoertuigen. Maar er wordt inderdaad een wagenbeleid gevoerd waarbij, als het mogelijk is, de fiets wordt gebruikt, mensen carpoolen enzovoort. Er bestaat een hele paper over het gebruik van de fiets.

Het klopt ook dat het management van het ANB heel recent, in het kader van dat beleid, beslist heeft om meer dan vroeger aandacht te schenken aan het verstandig gebruik van de dienstvoertuigen. Dat betekent in concreto dat, als het mogelijk is, ook de fiets mag worden gebruikt. Een aantal handhavingswachters heeft zelf expliciet een dienstfiets gevraagd, om die te gebruiken, aanvullend op hun dienstvoertuig. Ik vind dat eigenlijk wel een goede zaak. Ik kan natuurlijk nu moeilijk achterhalen hoe het precies is verlopen, maar als de wachter zegt dat het even zal duren, omdat hij met zijn fiets komt, kan het ook zijn dat hij eigenlijk graag met zijn fiets komt. Dat weet ik dus niet. Het hangt ook af van de urgentie en de omstandigheden waarin een en ander gebeurt.

Het hangt een beetje af van de omstandigheden. Als het een dringende zaak is en men kan kiezen tussen de auto en de fiets, pakt men best het vervoermiddel dat meest geschikt is voor de toestand. Dat moet iedereen voor zichzelf uitmaken. Soms kan het zelfs opportuuner en gemakkelijker zijn om op de fiets te springen, omdat men zo veel beter bepaalde locaties kan bereiken. Als u denkt dat er daarover orders zouden zijn: dat is niet zo.

U hebt gezegd dat er auto's niet gebruikt kunnen worden, omdat er geen centen zijn om ze te herstellen. Ik ga dat opnemen, maar bij mij zijn zulke feiten niet bekend.

Wat betreft de roofvogels en de bereikbaarheid, kan ik zeggen dat per provincie een meldpunt is opgericht. Die meldpunten zijn in principe geïntegreerd in de werking van de provinciale handhavingscellen van het ANB. Voor het ANB is een goede bereikbaarheid en aanspreekbaarheid belangrijk. Klachten of aangiften van burgers in verband met inbreuken in bos en natuur, moeten dus ook buiten de normale kantooruren kunnen worden gemeld.

Er is daarover onderhandeld met de vakorganisaties en er zijn afspraken gemaakt over de inzet van ANB-personeel tijdens het weekend, zowel overdag als 's nachts. Aangezien dit handelt om arbeidsuren, is het een onderhandelingsmaterie waarvoor er een unaniem akkoord moet zijn van de vakorganisaties. Er is geen akkoord bereikt over de permanente telefonische bereikbaarheid van het personeel bij nachtelijke oproepen. Maar er is wel een systeem op punt gesteld, waarbij er tussen 6 uur 's ochtends en 22 uur 's avonds een permanentie verzekerd is. Tussen 22 uur 's avonds en 6 uur 's ochtends is er een systeem van doorschakeling naar de 101. Daarnaast worden er 's nachts, op basis van geplande acties, wel regelmatig opsporings- en toezichtsactiviteiten uitgevoerd.

Op 23 november 2007 is er een beheersovereenkomst goedgekeurd met het ANB. Daarin zijn enkele niet onbelangrijke bepalingen opgenomen.

Artikel 4 bepaalt dat de beheersovereenkomst aanvangt op 1 januari 2008 en dat ze wordt gesloten voor een periode die eindigt uiterlijk negen maanden na de bedigging van een nieuwe regering, na de algehele vernieuwing van het Vlaams Parlement.

Artikel 22 voorziet in de figuur van een jaarrapport en in de figuur van een eindrapport. Beide types rapporten moeten onder meer een toelichting bevatten betreffende de mate van realisatie van de strategische en operationele doelstellingen.

Artikel 23 betreft de evaluatie van de beheersovereenkomst. Enerzijds is er voorzien in een jaarlijkse evaluatie, waarbij de partijen nagaan of er al dan niet aanpassingen aan de beheersovereenkomst moeten worden aangebracht. Anderzijds is er de eindevaluatie.

Inhoudelijk worden er onder artikel 8 een aantal strategische organisatiedoelstellingen bepaald. De negende doelstelling luidt als volgt: "ANB zet handhaving in tot het bekomen van een respectvolle houding tegenover natuur, bos, en groen."

In artikel 9 worden deze strategische organisatiedoelstellingen voorzien van operationele organisatiedoelstellingen. Voor handhaving staan centraal: "de uitvoering en coördinatie van het toezicht, de preventie, de controle en het politieel optreden", "de vervolging op basis van een visienota" en "samenwerken met partners voor handhaving".

Het jaarrapport is dan ook het geëigende instrument voor een evaluatie. Het is dus aangewezen om dat pad te volgen. Aangezien deze overeenkomst nog geen jaar loopt, is er nog geen formele evaluatie gebeurd. Ik heb me er een paar maanden geleden echter toe geëngageerd dat dit voor de handhaving wat vroeger zou gebeuren.

Mijnheer Daems, u vraagt of de reorganisatie bij het ANB een afdoend antwoord biedt op de verzelfstandiging en fusie die aan de basis lagen van zijn oprichting. U vraagt ook of er voldoende vooruitgang wordt geboekt om de ambities inzake dienstverlening waar te maken.

Wat die verzelfstandiging en de fusie betreft, schets ik even de krachtlijnen van de reorganisatie. Ten eerste wilde men evolueren naar een functioneel in plaats van een sectoraal georiënteerd organisatiemodel. Ten tweede wilde men een absolute scheiding van beheer, beleid en handhaving. Ten derde wilde men ruimte voor specialisatie, en ten vierde duidelijkheid op het vlak van de aansturing.

De voordelen zijn vanzelfsprekend. Bij procedures moesten vroeger beide afdelingen elk een eigen advies geven. Nu is dat nog één advies. Ook de visie en planvorming verlopen duidelijker en logischer. Voor gebieden met zowel natuur als bos komt er een globale visie en op termijn ook een beheerplan dat het hele gebied overspant. Vroeger was er meer versnippering.

Het feit dat de implementatie van de nieuwe organisatiestructuur voor het ANB een geïntegreerde werking lijkt te garanderen, betekent niet dat ik blind zou zijn voor de aandachtspunten die met deze reorganisatie gepaard gaan, zoals de relaties met de doelgroepen en de taakinhoud en functie van de wachters.

Wat die doelgroepen betreft, heeft het ANB beslist een aantal aanspreekpunten aan te stellen. Die aanspreekpunten vormen de garantie dat elke doelgroep in zijn communicatie met het agentschap beschikt over een contactpersoon die een antwoord kan bieden op alle vragen. Die aanspreekpunten zijn er voor jacht, visserij, soortenbescherming, regionale landschappen enzovoort.

De voormalige bos- en natuurwachters vormen een belangrijk aandachtspunt binnen de reorganisatie van het ANB. Het lijkt niet realistisch om te verwachten dat de gemiddelde wachter over de tijd, kennis en expertise beschikt om zowel het beheer als het beleid en de handhaving in elk van deze domeinen volledig en kwaliteitsvol uit te oefenen. Daarom heeft het ANB-management de wachters de kans geboden om zich te specialiseren in een van de drie domeinen. Sommige wachters hadden het wat moeilijk om een keuze te maken. Intussen is echter het besef gegroeid dat dergelijke specialisatie een noodzaak is.

Specifiek voor de handhavingstaken zijn er in de opstartfase minimaal zes handhavingswachters per provincie nodig. Men heeft daarvoor teruggegrepen naar een aantal onderzoeken zoals een tijdsregistratie, een verkennende studie over de transitieperiode en een richtlijn die vroeger van toepassing was.

De wachters hebben, mee op vraag van de syndicale organisaties, de vrije keuze gekregen op basis van een schriftelijke bevraging. Het directe gevolg hiervan was dat er een tekort was aan wachters die opteerden voor een job als handhavingswachter terwijl een te groot aantal opteerde voor een job als beheerwachter. Om de handhaving toch naar behoren te kunnen uitvoeren, heeft men aan een aantal beheerwachters gevraagd om in een overgangsfase enkele extra taken op te nemen op het vlak van de handhaving.

De combinatie van die specialisaties is slechts een overgangssituatie en dus tijdelijk. Het is de bedoeling om dat tekort structureel op te vangen.

Eind 2006 is er een maturiteitsmeting uitgevoerd door de Interne Audit van de Vlaamse Administratie. Het is de bedoeling om deze meting eind dit jaar te herhalen. Omdat de meting van 2006 beschouwd kan worden als een nulmeting voor het ANB, zal het na de volgende meting mogelijk zijn om na te gaan of, samensprekend met de uitbouw van zijn ondersteunende diensten en de uitbouw van de geïntegreerde werking inzake natuur, bos en groen, het ANB erin geslaagd is om het niveau van zijn dienstverlening te verhogen.

Wat de vleugels van de handhaving betreft, is het absoluut niet de bedoeling geweest om via het nieuwe organisatiemodel eender welke vleugel af te knippen. Ik wil niet te veel focussen op het aantal pv's. Een groot aantal kan wijzen op meer overtredingen of op een betere handhaving. Eventuele tekorten leiden echter niet tot een grote breuk, integendeel, de handhaving gaat gestaag verder. Ik heb wel het management van het ANB op het hart gedrukt dat een sterke en objectieve handhaving absoluut belangrijk is. Het is ook een derde pijler in zijn eigen structuur. Er moet prioritair werk worden gemaakt van initiatieven om zo snel mogelijk tot de beëindiging van de tijdelijke situatie te komen.

Er is naar aanleiding van de inwerkingtreding van de nieuwe structuur in het najaar van 2007 een project 'Verbetering en verduidelijking van de procesinrichting handhaving' opgestart. Dat project heeft geleid tot een aantal concrete voorstellen om de organisatie van de handhaving binnen het ANB op een nieuwe leest te schoeien. Er zijn afspraken gemaakt met het oog op een uniforme aanpak en kwaliteit van de diverse handhavingprocessen over de verschillende provincies heen.

Op basis van de voorstellen die daaruit zijn gekomen en na het onderzoek op basis van de voorstellen van het projectteam, zijn er een aantal beslissingen genomen die verband houden met de praktische organisatie van de handhaving. Door de administrateur-generaal van het agentschap is een besluit getekend dat de aanstelling van personeelsleden met politionele bevoegdheden regelt. Die wachters hebben het statuut van officier van

gerechtelijke politie. Aan de beheerwachters worden enkel toezichtsbevoegdheden toegekend; zij zijn geen officier van gerechtelijke politie. Met de scheiding tussen handhavingswachters, die aan opsporing doen enerzijds, en beheerwachters, die enkel toezicht uitoefenen anderzijds, wordt al voor een stuk geanticipeerd op de inwerkingtreding van het Milieuhandhavingsdecreet.

Naast een meer structurele werking hecht het ANB ook veel belang aan de goede vorming van het personeel. Er is in een pak vorming voorzien.

Er bestaat ook een nieuwe regeling en richtlijn voor het toezicht en de opsporing door de personeelsleden van het ANB met politionele bevoegdheden. Deze richtlijn dateert van 26 september 2008 en bevat richtlijnen inzake een efficiënte organisatie van toezicht en opsporing, organisatorische aspecten en praktische modaliteiten.

Door mezelf is ook een initiatief genomen voor de uitbreiding van het Milieuhandhavingsdecreet, zoals trouwens ook gevraagd. Dat Milieuhandhavingsdecreet werd op 12 december 2007 gestemd in het Vlaams Parlement. Het is voorlopig van toepassing op het milieuhygiëne-recht, met uitzondering van de bepalingen in verband met het gecoördineerd milieuhandhavingsbeleid, dat ook van toepassing is op het milieubeheerrecht. Milieubeheerrecht is de verzamelnaam voor de wetgeving in verband met thema's die betrekking hebben op activiteiten in het buitengebied. Het is absoluut mijn ambitie om het Milieuhandhavingsdecreet uit te breiden door inschakeling van een aantal wetten en decreten, met inbegrip van hun uitvoeringsbesluiten. Zeer binnenkort wordt hiervoor een ontwerp voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

Ik heb het ANB expliciet gevraagd hier proactief mee om te springen, en nu al de nodige stappen te zetten om deze nieuwe aanpak te kunnen uitvoeren. Inmiddels werd een ontwerp van handhavingsplan goedgekeurd op 18 februari 2008 door het managementcomité van het ANB. Het is voor de eerste maal in de Vlaamse geschiedenis dat er een planmatige aanpak is van de handhaving inzake natuur, bos, visserij, jacht en soortenbescherming. Uiteraard moet dat allemaal ook geïmplementeerd worden.

Tot slot, maar niet minder belangrijk, is er de vraag of er wel voldoende handhavingspersoneel is. Op 26 september werd door het entiteitsoverlegcomité van het ANB het ontwerp-personeelsplan goedgekeurd. Op basis van een lijst van processen inzake handhaving, een procesbeschrijving, werklastindicatoren per proces en het meten van de indicatoren, blijkt dat er, rekening houdende met efficiëntieverbeteringen, op termijn 53 voltijdequivalenten (VTE) nodig zijn voor een optimale handhaving. Op dit moment is bij het ANB een equivalent van 35 VTE's werkzaam ten behoeve van de cellen Handhaving, waarbij een aantal van deze VTE's worden ingevuld door beheerwachters met tijdelijke handhavingstaken. Er wordt

dan ook een initiatief genomen om 15 extra VTE's voor handhaving aan te werven. Als ik me niet vergis, ligt de betreffende nota bij de Inspectie van Financiën en zal ze binnenkort worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Er is een wervingsreserve voorhanden waardoor er onmiddellijk tot aanwerving kan worden overgegaan als we het besluit goedgekeurd krijgen. Als ik me niet vergis, heb ik dat ook tijdens de begrotingsbesprekingen aangekondigd. Door deze extra aanwervingen zal het totaal aantal VTE's in de buurt komen van het benodigd aantal van 53 VTE's.

Ik kom tot uw laatste vraag, mijnheer Daems. De entiteit Beleid van het ANB is verantwoordelijk voor de voorbereiding en de uitvoering van het beleid inzake natuur, bos en groenvoorzieningen. Aan de entiteit Beleid wordt vorm gegeven door de afdeling Beleid in de centrale diensten en door de cellen Beleidsuitvoering in elke provinciale dienst. In het kader van de reorganisatie werden alle processen en projecten waaraan de vroegere afdeling Bos en Groen en afdeling Natuur werkten, opgelijst. De processen en projecten werden dan ingepast in de nieuwe structuur van het ANB. Op basis van een summier vergelijking zou er inderdaad geconcludeerd kunnen worden dat er een daling is van het aantal effectieve VTE's binnen de entiteit Beleid. Deze ontwikkeling is veroorzaakt doordat het ANB bij de reorganisatie het principe van de vrijwillige keuze van de personeelsleden respecteerde. Zo heeft bijvoorbeeld van de bos- en natuurwachters – die voorheen ook heel wat beleidstaken op zich namen – slechts een kleine groep voor beleid gekozen. Het resultaat daarvan is dat er nu minder mensen bij de entiteit Beleid werken. Dit was ook te verwachten: als je de twee afdelingen Natuur en Bos gaat integreren, dan moet je ook tot een synergie komen. Dat manifesteerde zich vooral bij de entiteit Beleid: men kan hetzelfde werk doen met een kleiner aantal VTE's.

Het management van het ANB heeft een aantal maatregelen genomen om in een overgangssituatie de uitvoering van de beleidstaken zo optimaal mogelijk te laten verlopen, ook door de tijdelijke inschakeling van personeelsleden van de entiteit Beheer. Er wordt op dit ogenblik bekeken hoe we methoden en oplossingen kunnen uitwerken om de efficiëntie te verhogen en hoe we zo efficiënt mogelijk de beleidstaken kunnen uitvoeren. Het ANB heeft bovendien een lijst van prioritaire wervingen opgesteld om bij vervanging van personeel, de vervanging te doen waar de nood het hoogst is. Aan dat plan wordt op dit ogenblik gewerkt. Het spreekt voor zich dat deze prioritaire wervingen zullen worden ingezet om, als na afronding van het lopende efficiëntieproces blijkt dat er effectief wat het beleid betreft een aantal noden blijven bestaan in de provinciale diensten, die noden prioritair in te vullen.

Men heeft me gisteren nog bevestigd dat het personeelsplan van het ANB me eerstdaags zal worden

bezorgd. Zo kunnen we heel goed zien wat de resultaten zijn van de efficiëntieprocessen die zijn gevoerd. Daaruit zullen we de gepaste conclusies trekken.

De voorzitter: De heer Daems heeft het woord.

De heer Rudi Daems: Mevrouw de minister, ik dank u voor het uitgebreide antwoord. Ik onthoud een aantal zeer positieve dingen. Er komen 15 mensen bij voor handhaving. U bent iets vager voor wat betreft de eventuele versterking van het aantal krachten bij beleid. Ook goed nieuws is dat u de evaluatie van de functionele opdeling tussen beleid, beheer en handhaving versneld zult doorvoeren, iets waar ik theoretisch wel achter sta, maar waarvan ik op het terrein helaas merk dat het niet altijd even efficiënt is wanneer er tegelijk een beheerwachter en een handhaver eenzelfde terrein bezoeken en eenzelfde analyse moeten maken van een bepaald natuurgebied of reservaat. Ik heb daar wel wat efficiëntievraagtekens bij.

Ik vind het een beetje gemakkelijk, mevrouw de minister, dat u er zich van afmaakt door te verwijzen naar punt negen van doelstelling acht van de beheersovereenkomst. Op papier is dat wel zo, maar in de praktijk stellen we vast dat er problemen zijn op het terrein en dat jammer genoeg – maar daar hebt u niet echt veel over gezegd – uw administrateur-generaal een aantal uitspraken heeft gedaan die allesbehalve bevorderend zijn voor een goede mentaliteit op het terrein. Ik wou toch even horen of u op de hoogte was van deze ongelukkige uitspraken. Als dat zo gezegd is, was dat toch ongepast en moet daartegen worden opgetreden.

Mevrouw de minister, u zegt dat er geen richtlijnen waren vanuit het agentschap wat betreft het gebruik van de fiets. Dat kan zo zijn voor het agentschap in Brussel, maar ik wil toch even citeren uit het budgetoverleg dat in Antwerpen heeft plaatsgevonden. Bij beslissing twee staat: “Voor Antwerpen wordt beslist dat de wachters die weekenddienst hebben hun dienst alleen nog per fiets doen.”

Mogelijk is dat niet vanuit het Brusselse agentschap gebeurd, maar voor de buitendienst Antwerpen is dat wel beslist. Ik wou weten of dat ondertussen is opgeschort of niet.

Ik stel ook vast dat de 24 uurspermanentie, die destijds door minister Peeters is beloofd, niet volledig kan worden hardgemaakt. Er zijn wel afspraken met de politie tussen 22 uur en 6 uur, maar u weet dat in het weekend de politie ook handen te kort heeft, dikwijls geconfronteerd wordt met weekendongevallen en dikwijls ook niet de knowhow heeft om op te treden. Ik stel dus vast dat er hier, ten aanzien van het beleid van de toenmalige minister, toch sprake is van een afbouw.

Ik heb in mijn vraag over beleid een concrete case aangehaald, met name de cel Bosuitbreiding. U weet dat we

problemen hebben met bosuitbreiding, omwille van meerdere redenen die we allemaal kennen. Klopt het dat deze cel Bosuitbreiding ondertussen, wegens verschuivingen en andere taken, eigenlijk is onthoofd, en dat op die manier de dynamiek een beetje is weggevallen?

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

De heer Leo Pieters: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord, maar ik moet u er toch op wijzen dat in januari al was toegezegd om aanwervingen te doen. Toen al was duidelijk dat er een tekort was. Ik moet dan horen dat er een reservepool bestaat. Ik vraag me dan af waarom niet al eerder actie werd ondernomen. De nood was toch groot?

Men is van generalisten naar specialisten overgestapt. Iedereen weet dat er bij specialisatie minder flexibiliteit is, en dat werd ook aangegeven door de heer Daems, omdat er zaken overlappen. Zeker in het begin, als men nog ervaring moet opdoen. Specialisatie zorgt ervoor, evenwel tijdelijk, dat meer mensen nodig zijn om hetzelfde werk te doen. Ik moet weer verwijzen naar het begin van het jaar, toen ik zeer sterk heb benadrukt dat de motivatie van het personeel verdwijnt.

Alleen al door de motivatie en inzet van het personeel kon men, met een bezetting van tien mensen, de uren van twaalf mensen inzetten. De 24 uurspermanentie was voor de mensen geen probleem. Zij leefden voor hun job. We moeten, denk ik, vaststellen dat men zich in de nieuwe organisatie strikt houdt aan de uren, waardoor men uiteraard een tekort moet vaststellen om zaken op te vangen.

Mevrouw de minister, u hebt aangegeven dat een rapport wordt opgemaakt. Ik zou graag een einddatum hebben, zodat we ons kunnen vastpinnen op een datum waarop we kunnen reageren.

Ik heb naar een toelichting gevraagd door de administrateur-generaal. Kan daar ook een syndicaal verantwoordelijke bij zijn? U hebt aangegeven dat de vakorganisaties akkoord waren met de beheersovereenkomst en de veranderingen die zijn doorgevoerd. Ook die mensen moeten we eens vragen kunnen stellen.

Een punt waar u heel snel overheen bent gegaan, en dat was ook in januari zo, is het feit dat men de mensen in feite een spreekverbod heeft opgelegd. U hebt toen aangegeven dat u daar niets over bekend was, ondanks het feit dat er een schrijven is geweest naar het personeel om een spreekverbod op te leggen. Het is wel een verzelfstandigd agentschap, maar het kan niet dat wij als controleorgaan maar heel beperkt toegang hebben.

De voorzitter: De minister heeft daar vorige keer al op geantwoord.

De reorganisatie heeft een beetje het animo uit de beweging gehaald, waar er vroeger nog een deel vrijwilligheid en ambitie in zat.

De heer Leo Pieters: Dat zegt genoeg, want er is niet genoeg communicatie geweest.

De voorzitter: We stellen dat allemaal vast en zullen, samen met de minister, er trachten iets aan te doen. Dat is onze taak.

Als de minister de evaluatie heeft, zal ze contact opnemen met het commissiesecretariaat en dan komt de zaak hier op de agenda.

De heer Leo Pieters: Ik neem aan dat er een einddatum staat op de evaluatie.

Minister Hilde Crevits: Ik heb het net gezegd. Eigenlijk was de evaluatie gepland voor volgend jaar, maar ze zal dit jaar klaar zijn.

De heer Leo Pieters: Als de evaluatie op 30 december klaar is, komt de bespreking in januari of februari.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Pieters, u moet zich geen zorgen maken.

De heer Leo Pieters: Als men antwoordt dat men zich geen zorgen moet maken, moet men net heel goed oppassen. Dan is er ergens een probleem.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Daems, als het dienstorder over de fiets zou bestaan, wordt het, als dat nog niet het geval zou zijn, vanaf deze namiddag ingetrokken. Dat kan dus niet. Laat me heel duidelijk zijn: men mag wel een stimulerend beleid voeren, maar dit is onlogisch. Daar ben ik heel duidelijk in.

Ik heb niet geantwoord op uw vraag over de uitspraken die zouden gedaan zijn. Ik ga dat bespreken met de administrateur-generaal. Ik was er uiteraard niet bij, dus ik kan het niet checken, maar ik ga met haar doornemen wat de context geweest zou kunnen zijn.

Wat de cel Bosuitbreiding betreft, dacht ik, maar misschien moeten we dat ook eens uitklaren, dat die cel nu net bij de afdeling Beheer zit en niet bij Beleid, en er daar dus wel een sterke participatie is. Ik denk dat we dat eens moeten bekijken. Ik heb het hele plan niet bij me, maar ik dacht niet dat er een groot probleem was.

In januari hadden we nog minder dan 30 handhavingswachters, nu zijn er 35. De uitbreiding die ik heb aangekondigd, moet natuurlijk nog door de regering worden goedgekeurd. Het dossier ligt nu bij de Inspectie van

Financiën, maar het besluit is volledig klaar. Het agentschap is ook volledig klaar om tot effectieve aanwervingen te kunnen overgaan.

Het is wel zo dat elke reorganisatie of wijziging in de structuur ook tijd nodig heeft. We moeten ervoor zorgen dat het de handhaving ten goede komt, maar het vraagt van iedereen een grote omschakeling. Ik heb ook gesprekken met handhavings- en beheerwachters, ook over het verleden, maar ook over hoe ze de toekomst zien. Er zijn heel wat ideeën, maar het vraagt een grote omschakeling. We moeten er alert voor zijn dat er voldoende gesprekken zijn om de mensen allemaal gemotiveerd te houden. Daarmee wil ik geen afbreuk doen aan het idee dat aan de grondslag ligt van de hervorming en erin bestond om een specialisatie te organiseren, om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van alle taken die worden uitgevoerd, ook kan verbeteren.

Mijnheer Daems, als u zegt dat twee mensen op een terrein aanwezig zijn om iets te bekijken, weet ik niet wat daarvan de oorzaak was, maar dat zal ook bij de evaluatie uitgebreid aan bod komen.

Mijnheer Daems, mijnheer Pieters, ik neem ik elk geval de voorbeelden die u mij hebt gegeven, verder op.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
